

L'estranya decisió de Sigmund Freud

El pare de la psicoanàlisi, Sigmund Freud, jueu no practicant, prengué una estranya i perillosa decisió l'any 1938: amb Àustria envaïda pels nazis, rebutjà una invitació per fugir als Estats Units, un país sobre el qual tenia bastants prejudicis, i restà a Viena.

Reportatge de Xavier Aliaga

Sigmund Freud (Freiberg, 1856 - Londres, 1939) el neuròleg que s'interessà per la hipnosi i acabà posant les bases de la psicoanàlisi, una de les teories més influents del segle XX, devia ser ben conscient del risc que corria amb l'annexió d'Àustria per part del règim d'Adolf Hitler, austríac, com ell. Tot i que Freud era ateu, no amagava la seua condició de jueu. I molts psicoanalistes també ho eren. Ja a l'any 1933, els seguidors de Hitler cremaven els llibres de Freud per considerar que les seues teories "destruïen l'ànima de la vida sexual". "En nom i representació de la noblesa de l'ànima humana, oferim a les flames els escrits de Sigmund Freud".

Ser jueu, no cal dir-ho, sols podia empitjorar la seua situació. Els nazis,

fet i fet, trigaren ben poc a confiscar els seus diners i propietats. Davant d'això, un nebot seu que exercia de publicista a Manhattan, el convidà a marxar als Estats

ELS AMERICANS CANALITZAVEN LA SEUA SEXUALITAT CAP A L'OBSESSIÓ PELS DINERS, SEGONS FREUD

Units. Però Freud, torturat per un càncer de mandíbula, decidí tancar-se i no viatjar a aquell país.

Un recent article de la revista *Time* recupera aquesta anècdota i dona les claus de l'estranya decisió de Freud, la qual, segons diversos indicis, tindria a veure amb els prejudicis de l'austríac envers els Estats Units, país que havia visitat l'any 1909. El pare de la psicoanàlisi passà uns quants dies a Nova York i, més tard, a la Universitat Clark de Worcester, Massachusetts, on havia d'impartir cinc conferències sobre les seues emergents teories. La impressió no fou bona. "Estats Units és gegantesca. Una errada gegantesca", arribà a dir. L'insigne psicoanalista, d'una altra banda, no assimilà bé l'informal tractament de "Sigmund" dels seus amfitrions. I tenia la teoria que els nord-americans havien canalitzat la seua sexualitat cap a una obsessió malaltissa pels diners, cosa que no fou incompatible amb la petició a la Universitat Clark d'una millora dels honoraris per compensar la pèrdua d'ingressos pels clients que deixava a Viena. "No és trist que siguem dependents materialment d'aquells salvatges?", escriví a un amic alemany en acabar la Primera Guerra Mundial. També tenia la percepció -del tot errònia- que les seues teories mai no triomfarien als Estats Units: durant dècades, les idees freudianes esdevindrien centrals en la formació i pràctica psiquiàtriques.

Comptat i debatut, la idea de romandre a Àustria estava condemnada al fracàs. La detenció de la seua filla Anna per la Gestapo fou el bany de realitat que Freud necessitava per concloure que la seua vida a Viena havia acabat. Roosevelt, el president del país que menyspreava, envià un telegrama a Hitler queixant-se del tracte a Freud. Però, com relata David Cohen en el llibre *The escape of Sigmund Freud* (2012), la intervenció decisiva fou la de Marie Bonaparte, besneta de Napoleó i pacient del vienès, que pagà un rescat per assegurar el seu visat i, fins i tot, salvar la seua biblioteca, algunes obres d'art i el seu cèlebre divan. La benevolència de l'oficial nazi Anton Sauerwald féu la resta. Freud morí al seu còmode exili de Londres. Molts dels seus familiars foren assassinats als camps de concentració. ●